

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥ అథ ద్వితీయ కాణ్డే షష్ఠః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ సమిధో యజతి వసంతమేవర్తనామవ రున్ధే తనూనపాతం యజతి
గ్రీష్మమేవావ రున్ధ ఇడో యజతి వర్షా ఏవావ రున్ధే బర్హిర్యజతి శరదమేవావ
రున్ధే స్వాహాకారం యజతి హేమంతమేవావ రున్ధే తస్మాద్స్వాహాకృతా హేమన్తశవోవ
సీదంతి సమిధో యజత్యుషస ఏవ దేవతానామవ రున్ధే తనూనపాతం యజతి
యజ్ఞమేవావ రున్ధ [1] ఇడో యజతి పశూనేవావరున్ధే బర్హిర్యజతి ప్రజామేవావ
రున్ధే సమానయత ఉపభృతస్తేజో వా ఆజ్యం ప్రజా బర్హిః ప్రజాస్వేవ తేజో దధాతి
స్వాహాకారం యజతి వాచమేవావ రున్ధే దశ సం పద్యన్తే దశాక్షరా విరాడన్నం
విరాడ్విరాజైవావన్నాద్యమవ రున్ధే సమిధో యజత్యస్మిన్నేవ లోకే ప్రతి తిష్ఠతి
తనూనపాతం యజతి [2] యజ్ఞ ఏవావంతరిక్షే ప్రతి తిష్ఠతీడో యజతి పశుష్వేవ ప్రతి
తిష్ఠతి బర్హిర్యజతి య ఏవ దేవయానాః పన్థానస్తేష్వేవ ప్రతి తిష్ఠతి స్వాహాకారం
యజతి సువర్గ ఏవ లోకే ప్రతి తిష్ఠత్యేతావన్తో వై దేవలోకాస్తేష్వేవ యథాపూర్వం ప్రతి
తిష్ఠతి దేవాసురా ఏషు లోకేష్వస్పర్ధంత తే దేవాః ప్రయాజైరేభ్యో
లోకేభ్యోఽసురాన్ప్రాణుదంత తత్ప్రయాజానాం [3] ప్రయాజత్వం యస్యైవం విదుషః
ప్రయాజా ఇజ్యన్తే ప్రైభ్యో లోకేభ్యో భ్రాతృవ్యాన్నుదతేఽభిక్రామం జుహోత్యభిజిత్త్యే యా
వై ప్రయాజానాం మిథునం వేద ప్ర ప్రజయా పశుభిర్మిథునైర్జాయతే సమిధో బహ్వీరివ
యజతి తనూనపాతమేకమివ మిథునం తదిడో బహ్వీరివ యజతి బర్హిరేకమివ
మిథునం తదేతద్వై ప్రయాజానాం మిథునం య ఏవం వేద ప్ర [4] ప్రజయా
పశుభిర్మిథునైర్జాయతే దేవానాం వా అనిష్టా దేవతా ఆసన్నథాఽసురా
యజ్ఞమజిఘాగ్ంసన్తే దేవా గాయత్రీం వ్యోహన్పశ్చాక్షరాణి ప్రాచీనాని త్రీణి
ప్రతీచీనాని తతో వర్మ యజ్ఞాయాభవద్వర్మ యజమానాయయ

తృ॒యా॒జా॒నూ॒యా॒జా ఇ॒జ్య॒న్తే వ॒ర్తే॒వ తద్య॒జ్ఞా॒య క్రి॒యతే॒ వర్మ॒ య॒జమా॒నాయ॒
 భ్రా॒తృ॒వ్యా॒భిభూ॒త్యై తస్మా॒ద్వ॒రూ॒థం పు॒రస్సా॒ద్వర్షీ॒యః పశ్చా॒ద్ధ్ర॒సీ॒యా దే॒వా వై పు॒రా
 రక్షో॑భ్య [5] ఇతి స్వా॒హాకా॑రేణ ప్ర॒యాజే॑షు య॒జ్ఞగ్ం స॒గ్ం స్థా॒ప్యమ॒పశ్య॑న్తగ్ం
 స్వా॒హాకా॑రేణ ప్ర॒యాజే॑షు స॒మస్థా॒పయ॑న్వి వా ఏ॒తద్య॒జ్ఞం చి॒న్దన్తి॒ యథా॑స్వా॒హాకా॑రేణ
 ప్ర॒యాజే॑షు స॒గ్ం స్థా॒పయ॑న్తి ప్ర॒యాజా॒నిష్ఠ్వా హ॒వీగ్ పృ॒భి ఘా॑రయతి య॒జ్ఞస్య॒
 సంత॑త్యా అథో హ॒విరే॒వాక॑రథో యథాపూ॒ర్వము॑పైతి పితా వై ప్ర॒యాజాః
 ప్ర॒జానూ॒యాజా యత్ప్ర॒యాజా॒నిష్ఠ్వా హ॒వీగ్ పృ॒భిఘా॑రయతి పితై॒వ తత్పు॒త్రేణ
 సా॒ధార॑ణం [6] కురుతే తస్మాదాహు॒ర్యశ్చై॒వం వేద॒ యశ్చ న క॒థా పు॒త్రస్య॒ కేవ॑లం క॒థా
 సా॒ధార॑ణం పి॒తురి॒త్యస్క॑న్నమే॒వ తద్య॒త్ప్ర॒యాజే॑ష్విష్టేషు స్క॑న్దతి గా॒యత్ర్యై॒వ తేన॒
 గర్భం॑ ధత్తే సా ప్ర॒జాం పశూ॑న్ య॒జమా॒నాయ॒ ప్ర జన॑యతి||[7]

య॒జతి॒ య॒జ్ఞమే॒వావ॑ రున్ధే త॒నూన॑పాతం య॒జతి॒ ప్ర॒యాజా॒నామే॒వం వేద॒ ప్ర రక్షో॑భ్యసా॒ధార॑ణం పశ్చా॒త్రిగ్ంశ॑చ్ఛ
 ||2.6.1||

చక్షు॑షీ వా ఏ॒తే య॒జ్ఞస్య॒ యదా॑జ్యభా॒గౌ యదా॑జ్యభా॒గౌ య॒జతి॒ చక్షు॑షీ ఏ॒వ తద్య॒జ్ఞస్య॒
 ప్రతి॒ దధా॑తి పూ॒ర్వార్ధే జు॒హోతి॒ తస్మా॒త్పూ॒ర్వార్ధే చక్షు॑షీ ప్ర॒బాహు॑గ్జుహోతి
 తస్మా॒త్ప్ర॒బాహు॑క్చక్షు॑షీ దే॒వలో॑కం వా అ॒గ్నినా॒ య॒జమా॒నోను॑ పశ్యతి పి॒తృలో॑కగ్ం
 సోమే॑నోత్త॒ర్ధార్ధే॑గ్గయే జు॒హోతి॒ దక్షి॑ణార్ధే సోమో॒యైవమి॑వ హీ॒మా
 లోకా॑వనయోర్లో॒కయో॑రనుఖ్యాత్యై రా॒జానౌ వా ఏ॒తౌ దే॒వతా॑నాం [8]
 యదగ్ని॒షోమా॑వన్తరా దే॒వతా॑ ఇ॒జ్యేతే దే॒వతా॑నాం విధృ॒త్యై తస్మా॒ద్వా॒జ్ఞా మను॑ష్యా
 విధృ॒తా బ్ర॒హ్మ॒వాది॑నో వదన్తి కిం తద్య॒జ్ఞే య॒జమా॒నః కురు॑తే యేనా॒న్యతో॑దతశ్చ
 పశూ॒న్దాధా॑రోభయతోదతశ్చే॒త్యౌచ॑మనూ॒చ్యాక॑జ్యభా॒గస్య జు॒షాణే॑న య॒జతి॒
 తేనా॒న్యతో॑దతో దా॒ధార॑ర్పమనూ॒చ్య హ॒విష॑ ఋ॒చా య॒జతి॒ తేనో॑భయతోదతో దా॒ధార॑
 మూ॒ర్ధన్వ॑తీ పు॒రోను॑వాక్యా భ॒వతి॒ మూ॒ర్ధాన॑మే॒వైన॑గ్ం స॒మానా॑నాం కరోతి [9]
 ని॒యుత్వ॑త్యా య॒జతి॒ భ్రా॒తృ॒వ్యన్త్యై॒వ పశూ॑న్ని యు॒వతే॒ కేశి॑నగ్ం హ దా॒ర్భ్యం కేశీ॒

సా॑త్యకామి॑రువా॒చ స॒ప్తప॑దాం తే శ॒క్వరీ॑గ్ శో॒ యజ్ఞే॑ ప్ర॒యోక్తా॑సే య॒స్యై వీ॒ర్యే॑ణ ప్ర
జా॒తాన్బ్రా॑తృ॒వ్యాన్సుద॑తే ప్రతి జని॒ష్యమా॑ణాన్ య॒స్యై
వీ॒ర్యేణో॑భయా॒ర్కయా॒ర్క్యతి॑ర్ధత్తే య॒స్యై వీ॒ర్యేణ పూ॒ర్వార్ధే॑నాన॒డవా॑న్భునక్తి
జ॒ఘనా॑ర్ధేన ధే॒నురి॑తి పుర॒స్తాల్లక్ష్మా పు॒రోను॑వాక్యా భవతి జాతా॑సేవ భ్రాతృ॒వ్యాన్పు
ణుద॑త ఉపరి॒ష్టాల్లక్ష్మా [10] యాజ్ఞా జని॒ష్యమా॑ణాసేవ ప్రతి నుదతే పుర॒స్తాల్లక్ష్మా
పు॒రోను॑వాక్యా భవత్యస్మిన్నే॒వ లోకే॑ జ్యోతి॒ర్ధత్త ఉపరి॒ష్టాల్లక్ష్మా యాజ్ఞాము॑ష్మిన్నే॒వ
లోకే॑ జ్యోతి॒ర్ధత్తే జ్యోతి॑ష్మన్తావస్మా ఇ॒మా లోకా॑ భవతో య ఏ॒వం వేద పుర॒స్తాల్లక్ష్మా
పు॒రోను॑వాక్యా భవతి తస్మాత్పూ॒ర్వార్ధే॑నాన॒డవా॑న్భునక్తు॒పరి॒ష్టాల్లక్ష్మా యాజ్ఞా
తస్మా॑జ్జ॒ఘనా॑ర్ధేన ధే॒నుర్య ఏ॒వం వేద భు॑క్తు ఏ॒నమే॒తౌ వజ్ర ఆజ్యం వజ్ర ఆజ్యభా॑గౌ
[11] వజ్రో వష॑ట్కారస్త్రీవృతమే॒వ వజ్రగ్ం సం భృ॑త్య భ్రాతృ॒వ్యాయ ప్ర హ॑రత్యభం
బ॑ట్కారమపగూ॒ర్య వష॑ట్కరోతి స్త్రీ॒త్యై గాయ॑త్రీ పు॒రోను॑వాక్యా భవతి త్రి॒ష్టుగ్యాజ్ఞా
బ్ర॑హ్మన్నే॒వ క్షత్ర॑మన్వారం భయతి తస్మాద్బ్రా॒హ్మణో ము॒ఖ్యో ము॒ఖ్యో భవతి య ఏ॒వం
వేద పై॒పైనం పు॒రోను॑వాక్యయాహ ప్ర ణయతి యాజ్యయా గమయతి
వష॑ట్కారేణై॒పైనం పు॒రోను॑వాక్యయా దత్తే ప్ర యచ్ఛతి యాజ్యయా ప్రతి [12]
వష॑ట్కారేణ స్థాపయతి త్రిపదా పు॒రోను॑వాక్యా భవతి త్రయ ఇ॒మే లోకా ఏ॒ష్వేవ
లోకే॑షు ప్రతి తిష్ఠతి చతుష్పదా యాజ్ఞా చతుష్పద ఏ॒వ పశూ॑నవ రు॒న్ధే ద్వ్యక్ష॑రో
వష॑ట్కారో ద్విపాద్యజమానః పశు॒ష్వేవోపరి॒ష్టాత్ప్రతి తిష్ఠతి గాయ॑త్రీ పు॒రోను॑వాక్యా
భవతి త్రి॒ష్టుగ్జ్యైషా పై స॒ప్తప॑దా శ॒క్వరీ॑ యద్వా ఏ॒తయా దే॒వా అశి॑క్ష॒న్తదశ॑క్నువన్
య ఏ॒వం వేద శక్నో॑త్యే॒వ యచ్ఛి॑క్షతి||[13]

దే॒వతా॑నాం కరో॒త్యపరి॒ష్టాల్లక్ష్మానా॑జ్ఞ భాగో ప్రతి శక్నో॑త్యే॒వ ద్వే చ||2.6.2||

ప్రజా॑పతిర్దే॒వేభ్యో యజ్ఞా॑న్వ్యాదిశ॒థ్న ఆత్మ॑న్నాజ్యమధత్త తం దే॒వా అ॑బ్రువన్నే॒ష వావ
యజ్ఞో॑ యదాజ్యమప్యే॒వ నో॑త్రా॒స్త్వితి సో॑బ్రవీద్యజాన్ వ ఆజ్యభా॑గావుప స్తు॒ణాన॑భి

ఘోరయానితి తస్మాద్యజ్ఞాజ్యభాగావుప స్పృణన్త్యభి ఘోరయన్తి బ్రహ్మవాదినో
 వదన్తి కస్మాథ్సత్యాద్యాతయామాన్యన్యాని హవీగ్ ప్యయాతయామమాజ్యమితి
 ప్రాజాపత్య- [14] మితి బ్రూయాదయాతయామా హి దేవానాం ప్రజాపతిరితి ఛన్దాగ్ంసి
 దేవేభ్యోఽపాఽక్రామన్సు వోఽభాగాని హవ్యం వక్ష్యామ ఇతి తేభ్య
 ఏతచ్ఛతురవత్తమధారయన్పురోఽనువాక్యాం యాజ్ఞాయే దేవతాయే వషట్కారాయ
 యచ్ఛతురవత్తం జుహోతి ఛన్దాగ్ స్వేవ తత్ప్రీణాతి తాన్ యస్య ప్రితాని దేవేభ్యో
 హవ్యం వహన్త్యజ్గిరసో వా ఇత ఉత్తమాః సువర్గం లోకమాయన్తద్భుషయో
 యజ్ఞవాస్త్వభ్యవాయన్తే- [15] ఽపశ్యన్పురోడాశం కూర్మం భూతగ్ం సర్పన్తం
 తమబ్రువన్మిన్త్రాయ ధ్రియస్వ బృహస్పతయే ధ్రియస్వ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో ధ్రియస్వేతి స
 నాఽధ్రియత తమబ్రువన్సగ్గయే ధ్రియస్వేతి సోఽగ్గయేఽధ్రియత
 యదాగ్గ్నియోఽష్టాకపాలోఽమావాస్యాయాం చ పౌర్ణమాస్యాం చాఽచ్యుతో భవతి
 సువర్గస్య లోకస్యాఽభిజితై తమబ్రువన్కథాఽహస్థా
 ఇత్యనుపాక్తోఽభూవమిత్యబ్రవీద్యథాక్షోఽనుపాక్తో- [16]
 ఽవార్ఘ్యత్యేవమవాఽరమిత్యుపరిష్టాద భ్యజ్యాధస్తాదుపాఽనక్తి సువర్గస్య లోకస్య
 సమష్టై సర్వాణి కపాలాన్ యభి ప్రథయతి తావతః పురోడాశానముష్మిల్లోకేఽభి
 జయతి యో విదగ్ధః స సైర్ముతో యోఽశృతః స రౌద్రో యః శృతః స
 సదేవస్తస్మాదవిదహతా శృతంకృత్యః సదేవత్వాయ భస్మనాఽభి వాసయతి
 తస్మాన్మాగ్ంసేనాఽస్థి ఛన్నం వేదేనాఽభి వాసయతి తస్మాత్- [17] కేశైః శిరశ్చన్నం
 ప్రచ్యుతం వా ఏతదస్మాల్లోకాదగతం దేవలోకం యచ్ఛుతగ్ం
 హవిరనభిఘారితమభిఘార్యోద్వాసయతి దేవత్తైవైనద్గమయతి యద్యేకం కపాలం
 నశ్యేదేకో మాసః సంవత్సరస్యాఽనవేతః స్వాదథ యజమానః ప్ర మీయేత యద్వే
 నశ్యేతాం ద్వౌ మాసౌ సంవత్సరస్యాఽనవేతౌ స్వాతామథ యజమానః ప్ర మీయేత
 సంఖ్యాయోద్వాసయతి యజమానస్య [18] గోపీథాయ యది నశ్యేదాశ్వినం ద్వికపాలం

నిర్వపేద్ద్యావాపుధివ్యమేకకపాలమశ్వినౌ పై దేవానాం భిషజౌ తాభ్యామేవాఽస్మై భేషజం
 కరోతి ద్యావాపుధివ్య ఏకకపాలో భవత్యనయోర్వా ఏతన్నశ్యతి
 యన్నశ్యత్యనయోరేపైనద్విన్దతి ప్రతిష్ఠితైః||[19]

ప్రాజాపత్యం తేఽక్షోఽనుపాక్షో వేదేనాభి వానయతి తస్మాద్భజమానస్య ద్వాత్రిగ్శచ||2.6.3||

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి స్యుమా దత్తే ప్రసూత్యా
 అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహోఽశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్మాం పూష్ణో
 హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యై శతభృష్టిరసి వానస్పత్యో ద్విషతో వధ ఇత్యాహ వజ్రమేవ
 తథస్గ్ శ్యతి భ్రాతృవ్యాయ ప్రహరిష్యన్థం బయజుర్హరత్యేతావతీ పై పృథివీ
 యావతీ వేదిస్తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజతి [20] తస్మాన్నాభాగం నిర్భజన్తి
 త్రిహరతి త్రయ ఇమే లోకా ఏభ్య ఏవైనం లోకేభ్యో నిర్భజతి తూష్ణి చతుర్థగ్
 హరత్యపరిమితాదేవైనం నిర్భజత్యుద్ధన్తి యదేవాస్యా అమేధ్యం తదప హన్తుర్ధన్తి
 తస్మాదోషధయః పరా భవన్తి మూలం చినత్తి భ్రాతృవ్యస్యైవ మూలం చినత్తి
 పితృదేవత్యాఽతిఖాతేయతీం ఖనతి ప్రజాపతినా [21] యజ్ఞముఖేన సం మితామా
 ప్రతిష్ఠాయై ఖనతి యజమానమేవ ప్రతిష్ఠాం గమయతి దక్షిణతో వర్షీయసీం కరోతి
 దేవయజనస్యైవ రూపమకః పురీషవతీం కరోతి ప్రజా పై పశవః పురీషం ప్రజయైవైనం
 పశుభిః పురీషవన్తం కరోత్యుత్తరం పరిగ్రాహం పరి గృహ్ణత్యేతావతీ పై పృథివీ యావతీ
 వేదిస్తస్యా ఏతావత ఏవ భ్రాతృవ్యం నిర్భజ్యాఽత్మన ఉత్తరం పరిగ్రాహం పరి గృహ్ణతి
 క్రూరమివ వా [22] ఏతత్కరోతి యద్వేదిం కరోతి ధా అసి స్వధా అసీతి యాయుష్యతే
 శాన్త్యై పోక్షణీరా సాదయత్యాపో పై రక్షోఘ్న రక్షసామపహత్యై స్యుస్య
 వర్తమానాదయతి యజ్ఞస్య సంతత్యై యం ద్విష్యాత్తం ధ్యాయేచ్ఛుచైవైనమర్చయతి||

[23]

భజతి ప్రజాపతినేవ పై త్రయస్త్రిగ్శచ||2.6.4||

బ్ర॒హ్మ॒వా॒ది॒న్ వ॒ద॒న్త్య॒ద్భి॒ర్హ॒వీ॒గ్ంషి॒ ప్రి॒క్షీః కే॒నా॒ప ఇ॒తి బ్ర॒హ్మ॒ణే॒తి
 బ్రూ॒యా॒ద॒ద్భి॒ర్హే॒వ హ॒వీ॒గ్ంషి॒ ప్రి॒క్ష॒తి బ్ర॒హ్మ॒ణా॒ప ఇ॒ధ్మా॒బర్హిః॑ ప్రి॒క్ష॒తి
 మే॒ధ్యమే॒వై॒నత్క॑రోతి వే॒దిం ప్రి॒క్ష॒త్యౌ॒క్షా వా ఏ॒షా॒లోమ॑కా॒మే॒ధ్యా
 య॒ద్వేది॒ర్మే॒ధ్యామే॒వైనాం॑ కరోతి ది॒వే త్వా॒న్తరి॒క్షాయ॑ త్వా పృ॒థి॒వ్యే త్వే॒తి బర్హి॑రా॒సా॒ద్య
 ప్రి- [24] క్ష॒త్యేభ్య॑ ఏ॒వైన॑లోకేభ్యః ప్రి॒క్ష॒తి క్రూ॒రమి॑వ వా ఏ॒తత్క॑రోతి య॒త్థన॑త్యపో ని
 న॒య॒తి శా॒స్త్వై పు॒రస్తా॑త్ప్ర॒స్తరం॑ గృ॒హ్ణతి॑ ముఖ్యమే॒వైనం॑ కరోతీ॒యన్తం॑ గృ॒హ్ణతి
 ప్ర॒జాప॑తినా య॒జ్ఞము॑ఖేన సం మితం బర్హిః స్పృ॒ణాతి॑ ప్ర॒జా వై బర్హిః॑ పృ॒థివీ॑ వేదిః
 ప్ర॒జా ఏ॒వ పృ॒థి॒వ్యాం ప్ర॒తి ష్టా॑ప॒యత్య॑నతిదృశ్నగ్గ్ స్పృ॒ణాతి॑ ప్ర॒జయే॒వైనం॑
 ప॒శుభి॑రనతిదృశ్నం కరో- [25] త్యు॒త్తరం॑ బర్హి॒షః ప్ర॒స్తర॑గ్ం సాదయతి ప్ర॒జా వై
 బర్హి॑ర్యజమానః ప్ర॒స్తరో॑ య॒జమా॑నమే॒వా॒యజ॑మానాదుత్తరం కరోతి
 తస్మా॑ద్యజమా॒నో॒యజ॑మానాదుత్తరో॒న్తర్ద॑ధాతి వ్యావృ॒త్యా అ॒నక్తి హ॒విష్కృ॑తమే॒వైనగ్ం
 సు॒వర్గం లో॒కం గ॒మయ॑తి త్రే॒ధా॒న్తక్తి॑ త్రయ ఇ॒మే లో॒కా ఏ॒భ్య ఏ॒వైనం లో॒కేభ్యో॑న్తక్తి॑ న
 ప్ర॒తి శృ॑ణాతి య॒త్ప్రతి॑శృణీయాదనూర్ధ్వం భా॒వుకం॑ య॒జమా॑నస్య స్వా॒దుప॑రీ॒వ ప్ర
 హ॒ర- [26] త్యు॒తిప॑రీ॒వ హి సు॒వర్గో లో॒కో ని య॑చ్ఛతి వృ॒ష్టిమే॒వా॒స్మై ని య॑చ్ఛతి
 నా॒త్యగ్ం ప్ర హ॑రేద్యదత్యగ్ం ప్రహ॑రేదత్యాసారిణ్యధ్వ॒ర్యోర్నాశు॑కా స్వా॒న్న
 పు॒రస్తా॑త్ప్రత్యస్యేద్యత్పురస్తాత్ప్రత్యస్యే॒ధ్నువ॑ర్గాల్లోకాద్యజమానం ప్రతి నుదే॒త్ప్రాశ్చం ప్ర
 హ॒రతి॑ య॒జమా॑నమే॒వ సు॒వర్గం లో॒కం గ॒మయ॑తి న విష్వ॒శ్చం వి
 యు॒యాద్య॑ద్విష్వ॒శ్చం వి॒యుయా- [27] ధ॒న్యస్య॑ జాయేతోర్ధ్వముద్యోత్యూర్ధ్వమి॒వ హి
 పు॒గ్ంసః పు॒మాసే॒వాస్య॑ జాయతే య॒థ్స్ని॑న వోపవేషేణ వా యోయు॒ష్యేత
 స్పృ॒తిరే॒వాస్య॑ సా హ॒స్తేన॑ యోయు॒ష్యతే॑ య॒జమా॑నస్య గోపీ॒థాయ॑ బ్రహ్మ॒వాది॒న్ వద॑న్తి
 కిం య॒జ్ఞస్య॑ య॒జమా॑న ఇతి ప్ర॒స్తర॑ ఇతి తస్య క్వ సు॒వర్గో లో॒క ఇ॒త్యాహ॑వనీ॒య ఇతి
 బ్రూ॒యాద్య॑త్ప్ర॒స్తర॑మాహవనీ॒యే ప్రహ॑రతి య॒జమా॑నమే॒వ [28] సు॒వర్గం లో॒కం

గమయతి వి వా ఏతద్యజమాన్ లిశతే యత్ప్రస్తరం యాయుష్యస్తే బర్హిరను ప్ర
హరతి శాన్త్యా అనారంభణ ఇవ వా ఏతర్హ్యధ్వర్యుః స ఈశ్వరో వేపనో
భవితోర్మవాఽసీతీమామభి మృశతీయం పై ధ్రువాఽస్యామేవ ప్రతి తిష్ఠతి న వేపనో
భవత్యగా 3 నగ్నీదిత్యాహ యద్బూయాదగన్నగ్నిరిత్యగ్నావగ్నిం
గమయేన్నిర్యజమానగ్ం సువర్గాలోకాద్భజేదగన్నిత్యేవ బూయాద్యజమానమేవ సువర్గం
లోకం గమయతి||[29]

ఆసాద్య ప్రానతిదృశ్శం కరోతి హరతి వియుయాద్యజమానమేవాగ్నిరితి సప్తదశ చ||2.6.5||

అగ్నేస్త్రయో జ్యాయాగ్ంసో భ్రాతర ఆసన్తే దేవేభ్యో హవ్యం వహన్తః ప్రామీయన్త
సోఽగ్నిరభిభేదిత్థం వావ స్య ఆర్తిమాఽరిష్వతీతి స నిలాయత సోఽపః ప్రావిశత్తం
దేవతాః ప్రైషమైచ్ఛన్తం మధ్యః ప్రాబ్రవీత్తమశపద్ధియాధియా త్వా వధ్యాసుర్యో మా
ప్రావోచ ఇతి తస్మాన్మధ్యం ధియాధియా ఘ్నున్తి శప్తో [30] హి
తమన్వవిన్దన్తమబ్రువన్నుప న ఆ వర్తస్వ హవ్యం నో వహేతి సోఽబ్రవీద్వరం వృణై
యదేవ గృహీతస్యాఽహుతస్య బహిఃపరిధి స్కన్దాత్తస్మై భ్రాతృణాం భాగధేయమసదితి
తస్మాద్యద్గృహీతస్యాఽహుతస్య బహిఃపరిధి స్కన్దతి తేషాం తద్భాగధేయం తాసేవ తేన
ప్రీణాతి పరిధీన్పరి దధాతి రక్షసామపహత్యై సగ్గ్ స్పర్శయతి [31]
రక్షసామనన్వవచారాయ న పురస్తాత్పరి దధాత్యాదిత్యో హ్యేవోద్యన్పురస్తాద్రక్షాగ్
స్యపహన్త్యర్ధ్వ సమిధావా దధాత్యుపరిష్వాదేవ రక్షాగ్ స్యప హన్తి
యజుషాఽన్యాన్తాష్టిమన్యాం మిధునత్వాయ ద్వే ఆ దధాతి ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై
బ్రహ్మవాదినో వదన్తి స త్వై యజేత యో యజ్ఞస్యాఽర్త్యా వసీయాన్ధాన్యదితి
భూపతయే స్వాహా భువనపతయే స్వాహా భూతానాం [32] పతయే స్వాహేతి
స్కన్మమను మన్తయేత యజ్ఞస్యైవ తదార్త్యా యజమానో వసీయాన్భవతి
భూయసీర్హి దేవతాః ప్రీణాతి జామి వా ఏతద్యజ్ఞస్య క్రియతే యదన్వశ్చౌ

పురోడాశాపుపాగ్ంశుయాజమన్తరా యజత్యజామిత్యాయాఽథో
మిధునత్వాయాఽగ్నిరముష్మిల్లోక ఆసీద్యమోఽస్మిన్తే దేవా అబ్రువన్నేతేమా వి
పర్యాహమేత్యన్నాద్యేన దేవా అగ్ని- [33] ముపామన్తయన్త రాజ్యేన పితరో యమం
తస్మాదగ్నిర్దేవానామన్నాదో యమః పితృణాగ్ం రాజా య ఏవం వేద ప్ర
రాజ్యమన్నాద్యమాప్నోతి తస్మా ఏతద్భాగధేయం ప్రియచ్ఛన్ యదగ్నయే
స్విష్టకృతేఽవద్యన్తి యదగ్నయే స్విష్టకృతేఽవద్యతి భాగధేయేనైవ తద్దుద్రగ్ం
సమర్థయతి సకృథ్సకృదవ ద్యతి సకృదివ హి రుద్ర ఉత్తరార్థాదవ ద్యత్యేషా వై
రుద్రస్య [34] దిక్స్వాయామేవ దిశి రుద్రం నిరవదయతే ద్విరభి ఘోరయతి
చతురవత్తస్యాఽఽప్త్యై పశవో వై పూర్వా ఆహుతయ ఏష రుద్రో యదగ్నిర్యత్పూర్వా
ఆహుతీరభి జుహుయాద్రుద్రాయ పశూనపి దధ్యాదపశుర్యజమానః స్యాదతిహాయ
పూర్వా ఆహుతీర్జుహోతి పశూనాం గోపీథాయ||[35]
శప్తస్సృగ్శయతి భూతానామగ్నిగ్ం రుద్రస్య సప్తత్రిగ్ంశచ్ఛ||2.6.6||

మనుః పృథివ్యా యజ్ఞయమైచ్ఛథన్ ఘృతం నిషిక్తమవిన్దథ్ంఽబ్రవీత్కోఽస్యేశ్వరో
యజ్ఞేఽపి కర్తారితి తావబ్రూతాం మిత్రావరుణౌ గోరేవాఽఽవమీశ్వరో కర్తోః స్వ ఇతి తౌ
తతో గాగ్ం సమైరయతాగ్ం సా యత్రయత్ర న్యక్రామత్తతో ఘృతమపీడ్య
తతస్మాద్భృతపద్యుచ్యతే తదస్యై జన్మోపహూతగ్ం రథంతరగ్ం సహ పృథివ్యేత్యాహే-
[36] యం వై రథంతరమిమామేవ సహఽన్నాద్యేనోప హ్వయత ఉపహూతం
వామదేవ్యగ్ం సహఽన్తరిక్షేణేత్యాహ పశవో వై వామదేవ్యం పశూనేవ సహన్తరిక్షేణోప
హ్వయత ఉపహూతం బృహథ్సహ దివేత్యాహైరం వై బృహదిరామేవ సహ దివోప
హ్వయత ఉపహూతాః సప్త హోత్రా ఇత్యాహ హోత్రా ఏవోప హ్వయత ఉపహూతా
ధేనుః [37] సహర్షభేత్యాహ మిధునమేవోప హ్వయత ఉపహూతో భక్షః సఖేత్యాహ
సోమపీథమేవోప హ్వయత ఉపహూతాం 4 హో ఇత్యాహోఽఽత్మానమేవోప హ్వయత

ఆత్మా హ్యపహూతానాం వసిష్ఠ ఇడాముప హ్వయతే పశవో వా ఇడా పశూనేవోప
 హ్వయతే చతురుప హ్వయతే చతుష్పాదో హి పశవో మానవీత్యాహ మనుర్హ్యేతా-
 [38] మగ్రీఽపశ్యద్ధృతపదీత్యాహ యదేవాఽస్యై పదాద్ధృతమపీడ్యత తస్మాదేవమాహ
 మైత్రావరుణీత్యాహ మిత్రావరుణౌ హ్యేనాగ్ం సమైరయతాం బ్రహ్మ
 దేవకృతముపహూతమిత్యాహ బ్రహ్మైవోప హ్వయతే దైవ్యా అధ్వర్యవ ఉపహూతా
 ఉపహూతా మనుష్యా ఇత్యాహ దేవమనుష్యానేవోప హ్వయతే య ఇమం యజ్ఞమవాన్
 యే యజ్ఞపతిం వర్ధానిత్యాహ [39] యజ్ఞాయ చైవ యజమానాయ చాఽశిషమా శాస్త్ర
 ఉపహూతే ద్యావాపుథివీ ఇత్యాహ ద్యావాపుథివీ ఏవోప హ్వయతే పూర్వజే ఋతావరీ
 ఇత్యాహ పూర్వజే హ్యేతే ఋతావరీ దేవీ దేవపుత్రే ఇత్యాహ దేవీ హ్యేతే దేవపుత్రే
 ఉపహూతోఽయం యజమాన ఇత్యాహ యజమానమేవోప హ్వయత ఉత్తరస్యాం
 దేవయజ్ఞాయాముపహూతో భూయసి హవిష్కరణ ఉపహూతో దివ్యే
 ధామన్నుపహూత [40] ఇత్యాహ ప్రజా వా ఉత్తరా దేవయజ్ఞా పశవో భూయా
 హవిష్కరణగ్ం సువర్గో లోకో దివ్యం ధామేదమసీదమసీత్యేవ యజ్ఞస్య ప్రియం ధామోప
 హ్వయతే విశ్వమస్య ప్రియముపహూతమిత్యాహోఽఛంబట్కారమేవోప హ్వయతే||[41]
 ఆహ ధేనురేతాం వర్ధానిత్యాహ ధామన్నుపహూతశ్చతుస్త్రిగ్ంశచ||2.6.7||

పశవో వా ఇడా స్వయమా దత్తే కామమేవాఽత్మనా పశూనామా దత్తే న హ్యన్యః
 కామం పశూనాం ప్రయచ్ఛతి వాచస్పతయే త్వా హుతం ప్రాశ్నామీత్యాహ వాచమేవ
 భాగధేయేన ప్రిణాతి సదసస్పతయే త్వా హుతం ప్రాశ్నామీత్యాహ స్వగాకృత్యై
 చతురవత్తం భవతి హవిర్వై చతురవత్తం పశవశ్చతురవత్తం యద్ధోతా
 ప్రాశ్నీయాద్ధోతా- [42] ఽఽర్తిమార్చేద్యదగ్నౌ జుహూయాద్బుద్ధాయ పశూనపి
 దధ్యాదపశుర్యజమానః స్యాద్వాచస్పతయే త్వా హుతం ప్రాశ్నామీత్యాహ
 పరోక్షమేవైనజ్ఞహోతి సదసస్పతయే త్వా హుతం ప్రాశ్నామీత్యాహ స్వగాకృత్యై

ప్రాశ్నన్తి తీర్థ ఏవ ప్రాశ్నన్తి దక్షిణాం దదాతి తీర్థ ఏవ దక్షిణాం దదాతి వి వా
 ఏతద్యజ్ఞం [43] చిన్దన్తి యన్మధ్యతః ప్రాశ్నన్త్యద్భిర్మార్జయన్త ఆపో వై సర్వా దేవతా
 దేవతాభిరేవ యజ్ఞగ్ం సం తన్వన్తి దేవా వై యజ్ఞాద్బుద్బుమన్తరాయన్థం
 యజ్ఞమవిధ్యత్తం దేవా అభి సమగచ్ఛన్త కల్పతాం న ఇదమితి తేకబ్రువన్థిన్వష్టం వై న
 ఇదం భవిష్యతి యదిమగ్ం రాధయిష్యామ ఇతి తథిన్వష్టకృతః స్విష్టకృత్త్వం
 తస్యాకవిద్ధం [44] నిరకృన్తన్ యవేన సం మితం తస్మాద్యవమాత్రమవ
 ద్యేద్యజ్ఞాయాకవద్యేద్రోపయేత్తద్యజ్ఞస్య యదుప చ స్త్రణీయాదభి చ
 ఘారయేదుభయతః సగ్గ శ్వాయి కుర్యాదవదాయాకభి ఘారయతి ద్విః సం పద్యతే
 ద్విపాద్యజమానః ప్రతిష్ఠిత్యై యత్తిరశ్చీనమతిహరేదనభివిద్ధం యజ్ఞస్యాభి విధ్యేదగ్రేణ
 పరి హరతి తీర్థేనైవ పరి హరతి తత్సౌష్ఠ్యే పర్య హరన్తత్- [45] పూషా
 ప్రాశ్నదతోకరుణత్తస్మాత్పూషా ప్రపిష్టభాగోకదన్తకో హి తం దేవా అబ్రువన్వి వా
 అయమార్థ్యప్రాశిత్రియో వా అయమభూదితి తద్బుహస్పతయే
 పర్యహరన్తోకబిభేద్బుహస్పతిరిత్థం వావ స్య ఆర్తిమాకరిష్యతీతి స ఏతం
 మన్తమపశ్యథూర్యస్య త్వా చక్షుషా ప్రతి పశ్యామీత్యబ్రవీన్న హి సూర్యస్య చక్షుః [46]
 కిం చన హినస్తి సోకబిభేత్ప్రతిగృహ్ణన్తం మా హిగ్ంసిష్యతీతి దేవస్య త్వా సవితుః
 ప్రసవేకశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూషో హస్తాభ్యాం ప్రతి గృహ్ణామీత్యబ్రవీథవిత్ప్రసూత
 ఏవైనద్బుహ్మణా దేవతాభిః ప్రత్యగృహ్ణతోకబిభేత్ప్రాశ్నన్తం మా
 హిగ్ంసిష్యతీత్యగ్నిస్త్వాకస్యేన ప్రాశ్నామీత్యబ్రవీన్న హ్యగ్నిరాస్యం కిం చన హినస్తి
 సోకబిభేత్- [47] ప్రాశితం మా హిగ్ంసిష్యతీతి బ్రాహ్మణస్యోదరేణేత్యబ్రవీన్న హి
 బ్రాహ్మణస్యోదరం కిం చన హినస్తి బుహస్పతేర్బుహ్మణేతి స హి బ్రహ్మిష్ఠోకప వా
 ఏతస్మాత్ప్రాణాః క్రామన్తి యః ప్రాశితం ప్రాశ్నా త్యద్భిర్మార్జయిత్వా ప్రాణాన్థం
 మృశతేకమృతం వై ప్రాణాఅమృతమాపః ప్రాణానేవ యథాస్థానముప హ్వయతే||[48]
 ప్రాశ్నీయాద్దోతా యజ్ఞం నిరహరన్తచ్ఛక్తురాస్యం కించన హినస్తి సోకబిభేచ్ఛతుశ్చత్వారిగ్ంశచ||2.6.8||

అగ్నిధ ఆ దధాత్యగ్నిముఖాసేవర్తాన్ ప్రీణాతి సమిధమా దధాత్యత్తరాసామాహుతీనాం
 ప్రతిష్ఠిత్యా అథో సమిద్వత్వేవ జుహోతి పరిధీన్ధం మార్షి
 పునాత్యేవైనాన్ధం కృధన్కృధన్ మార్షి పరా జీవ హ్యేతర్హి యజ్ఞశ్చతుః సం పద్యతే
 చతుష్పాదః పశవః పశూసేవావ రున్ధే బ్రహ్మన్పు స్థాస్యామ ఇత్యాహోత్ర వా ఏతర్హి
 యజ్ఞః శ్రితో [49] యత్ర బ్రహ్మ యత్తైవ యజ్ఞః శ్రితస్తత ఏవైనమా రభతే యద్ధస్తేన
 ప్రమీవేద్యేపనః స్యాద్యచ్ఛీర్ష్యా శీర్షక్తిమాన్థాన్ధ్యత్తాష్టిమాసీతావసంప్రతో యజ్ఞః
 స్యాత్ప్ర తిష్ఠేత్యేవ బ్రూయాద్వాచి వై యజ్ఞః శ్రితో యత్తైవ యజ్ఞః శ్రితస్తత ఏవైనగ్ం
 సం ప్ర యచ్ఛతి దేవ సవితరేతత్తే ప్రా- [50] కహిత్యాహ ప్రసూత్యై
 బ్రహస్పతిర్బ్రహ్మిత్యాహ స హి బ్రహ్మిష్ఠః స యజ్ఞం పాహి స యజ్ఞపతిం పాహి స
 మాం పాహిత్యాహ యజ్ఞాయ యజమానాయావత్మనే తేభ్య ఏవావశిషమా
 శాస్తేనార్త్యా ఆశ్రవ్యావహ దేవాన్ యజేతి బ్రహ్మవాదినో వదన్తీష్టా దేవతా అథ కతమ
 ఏతే దేవా ఇతి ఛన్దాగ్ంసీతి బ్రూయాద్గాయత్రీం త్రిష్టుభం [51] జగతీమిత్యథో
 ఖల్వాహుర్బ్రాహ్మణా వై ఛన్దాగ్ంసీతి తాసేవ తద్యజతి దేవానాం వా ఇష్టా దేవతా
 ఆసన్నథాగ్నిర్నోదజ్వలత్తం దేవా ఆహుతీభిరనూయాజేష్వన్వవిన్దన్ యదనూయాజాన్
 యజత్యగ్నిమేవ తథ్సమిన్ధ ఏతదుర్వై నామాసుర ఆసీధ్స ఏతర్హి
 యజ్ఞస్యావశిషమవృజ్క్రూ యద్బ్రూయాదేత- [52] దు ద్యావాపృథివీ
 భద్రమభూదిత్యేతదుమేవావసురం యజ్ఞస్యావశిషం గమయేదిదం
 ద్యావాపృథివీభద్రమభూదిత్యేవ బ్రూయాద్యజమానమేవ యజ్ఞస్యావశిషం
 గమయత్యార్థ్మ సూక్తవాకముత నమోవాకమిత్యాహేదమరాధ్నేతి వావైతదాహోపశ్రితో
 దివః పృథివ్యోరిత్యాహ ద్యావాపృథివ్యోర్హి యజ్ఞ ఉపశ్రిత ఓమన్వతీ తేఽస్మిన్ యజ్ఞే
 యజమాన ద్యావాపృథివీ [53] స్తామిత్యాహోవశిషమేవైతామా శాస్తే
 యద్బ్రూయాథ్సాపావసానా చ స్వధ్యవసానా చేతి ప్రమాయుకో యజమానః

స్యాద్యదా హి ప్రమీయతేఽథేమాముపావస్యతి సూపచరణా చ స్వధిచరణా చేత్యేవ
 బ్రూయాద్వరీయసీమేవాఽస్మై గవ్యూతిమా శాస్తీ న ప్రమాయుకో భవతి
 తయోరావిద్యగ్నిరిదగ్ం హవిరజుషతేత్యాహ యా అయాక్షు [54] దేవతాస్తా అరీరధామేతి
 వాపైతదాహ యన్న నిర్దిశేత్ప్రతివేశం యజ్ఞస్యాఽశీర్గచ్ఛేదా శాస్తీఽయం
 యజమానోఽసావిత్యాహ నిర్దిశ్యైవైనగ్ం సువర్గం లోకం గమయత్యాయురా శాస్తీ
 సుప్రజాస్త్వమా శాస్త ఇత్యాహోఽశిషమేవైతామా శాస్తీ సజాతవనస్యామా శాస్త ఇత్యాహ
 ప్రాణా పై సజాతాః ప్రాణానేవ [55] నాఽన్తరేతి తదగ్నిర్దేవో దేవేభ్యో వనతే
 వయమగ్నిర్మానుషా ఇత్యాహోఽగ్నిర్దేవేభ్యో వనుతే వయం మనుష్యేభ్య ఇతి
 వాపైతదాహేహ గతిర్వామస్యేదం చ నమా దేవేభ్య ఇత్యాహ యాశ్చైవ దేవతా యజతి
 యాశ్చ న తాభ్య ఏవోభయీభ్యో నమస్కరోత్యాత్మనోఽనార్హ్యే||[56]
 శ్రితస్తే ప్ర త్రిష్టుభమేతద్ద్యావాపృథివీ యా అయాక్షు ప్రాణానేవ షట్పత్సారిగ్ంశచ||2.6.9||

దేవా పై యజ్ఞస్య స్వగాకర్తారం నాఽవిన్దస్తే శంయుం బార్హస్పత్యమబ్రువన్నిమం నో
 యజ్ఞగ్ం స్వగా కుర్వతి సోఽబ్రవీద్వరం వృణై యదేవాబ్రాహ్మణోక్తోఽశ్రద్ధధానో యజాతై
 సా మే యజ్ఞస్యాఽశీరసదితి తస్మాద్యదబ్రాహ్మణోక్తోఽశ్రద్ధధానో యజతే శంయుమేవ
 తస్య బార్హస్పత్యం యజ్ఞస్యాఽశీర్గచ్ఛత్యేతన్మమేత్యబ్రవీత్కిం మే ప్రజాయాః [57] ఇతి
 యోఽపగురాతై శతేన యాతయాద్యో నిహనథ్సహస్రేణ యాతయాద్యో లోహితం
 కరవద్యావతః ప్రస్కద్య పాగ్ంసూన్ధన్గృహ్ణాత్వావతః సంవథ్సరాన్ప్రతిలోకం న ప్ర
 జానాదితి తస్మాద్బ్రాహ్మణాయ నాఽప గురేత న ని హన్యాన్న లోహితం
 కుర్యాదేతావతా హైనసా భవతి తచ్ఛంయోరా వృణీమహ ఇత్యాహ యజ్ఞమేవ
 తథ్సగా కరోతి త- [58] చ్ఛం యోరా వృణీమహ ఇత్యాహ శంయుమేవ
 బార్హస్పత్యం భాగధేయేన సమర్థయతి గాతుం యజ్ఞాయ గాతుం యజ్ఞపతయ
 ఇత్యాహోఽశిషమేవైతామా శాస్తీ సోమం యజతి రేత ఏవ తద్దధాతి త్వష్టారం యజతి

రే॒త ఏ॒వ హి॒తం త్వ॑ష్టా రూ॒పాణి॑ వి క॒రోతి॑ దే॒వానాం॑ ప॒త్నీర్య॑జతి మిథున॒త్వాయా॑గ్నిం
 గృ॒హప॑తిం య॒జతి॑ ప్రతి॒ష్ఠిత్యై॑ జామి వా ఏ॒తద్య॑జ్ఞస్య క్రి॒యతే॑ [59] యదా॑జ్యేన
 ప్ర॒యాజా ఇ॒జ్యంత॑ ఆజ్యేన ప॒త్నీసం॑యాజా ఋ॒చమ॑నూచ్య ప॒త్నీసం॑యాజానామృ॒చా
 య॒జత్య॑జామి॒త్వాయా॑గ్ధో మిథున॒త్వాయ॑ ప॒జ్క్రిప్తా॑యణో వై య॒జ్ఞః
 ప॒జ్క్ర్యద॑యనః ప॒శ్చ ప్ర॒యాజా ఇ॒జ్యంతే॑ చ॒త్వారః॑ ప॒త్నీసం॑యాజాః సమి॒ష్టయ॑జాః
 ప॒శ్చమం॑ ప॒జ్క్రిమే॑వాను ప్ర॒యన్తి॑ ప॒జ్క్రిమ॑నూద్యన్తి॥[60]

ప్ర॒జాయాః క॒రోతి॑ తత్త్రి॒యతే॑ త్రయస్త్రి॒గ్శచ॑||2.6.10||

యు॒క్త్వా హి॑ దే॒వహూ॑తమా॒గ్ం అ॒శ్వాగ్ం అగ్నే॑ రథీ॒రివ॑ ని హో॒తా పూ॒ర్వ్యః స॒దః॥ ఉ॒త
 నో దే॒వ దే॒వాగ్ం అ॒చ్ఛా వో॒చో వి॒దుష్ట॑రః॥ శ్రద్వి॒శ్వా వా॒ర్యా కృ॑ధి॥ త్వగ్ం హ
 యద్య॑విష్టయ సహ॒సః సూ॑నవాహుత॥ ఋ॒తావా॑ య॒జ్ఞియో॑ భువః॥ అ॒యమ॑గ్నిః
 సహ॒స్రిణో॑ వా॒జస్య॑ శ॒తిన॑స్ప॒తిః॥ మూ॒ర్ధా క॒వీ ర॒యాణామ్॑॥ తం నే॒మిమృ॑భవో
 యథా॑నమస్వ సహూ॒తిభిః॑ నేదీ॒యో య॒జ్ఞ- [61] మ॒జ్గిరః॑॥ తస్మై॑ నూనమభిద్యపే
 వా॒చా వి॒రూప॑ నిత్యయా॥ వృ॒ష్ణే చో॑దస్వ సు॒ష్టుతి॑మ్॥ క॒ము ష్వి॑దస్య
 సేనయా॑గ్నీరపాకచక్ష॒సః॥ ప॒ణిం గో॑షు స్తరామహే॥ మా నో దే॒వానాం॑ వి॒శః
 ప్ర॒స్నాతీ॑రివోస్త్రాః॥ కృ॒శం న హో॑సురఘ్నియాః॥ మా నః సమస్య దూ॒ఢ్యః ప॑రిద్యేషసో
 అగ్ం॒హతిః॑ ఊర్మి॒ర్న నా॒వమా॑ వధీత్॥ నమస్తే అగ్న ఓ॒జసే॑ గృ॒ణన్తి॑ దే॒వ కృ॑ష్టయః॥
 అ॒మై- [62] రమి॒త్రమ॑ర్దయ॥ కువి॒థ్స నో గ॑విష్టయేగ్నే సం॒వేషి॑షో రయిమ్॥
 ఉ॒రుకృ॑దురు ణస్సృ॒ధి॥ మా నో అ॒స్మిన్మహా॑ధనే పరా వర్గా॒రభృ॑ద్యథా సం॒వర్గ్ం
 సగ్ం ర॒యిం జ॑య॥ అ॒న్యమ॑స్మద్భియా ఇ॒యమ॑గ్నే సి॒షక్తు॑ దు॒చ్ఛనా॑ వర్ధా నో
 అ॒మవ॑చ్ఛవః॥ యస్యా॑జుషన్నమస్వినః శమీ॒మదు॑ర్మఖస్య వా తం ఘే॒దగ్ని॑ర్వృధావతి॥
 ప॒రస్యా॑ అధి [63] సం॒వతో॑వరాగ్ం అ॒భ్యా త॑ర॥ య॒త్రాహ॑మస్మి తాగ్ం అ॒వ॥ వి॒ద్మా హి
 తే పు॒రా వ॑యమగ్నే పి॒తుర్య॑థావసః॥ అ॒థా తే సు॒మ్నమే॑మహే॥ య ఉ॒గ్ర ఇ॒వ శ॑ర్యహో

తి॒గ్మశ్చ॑జ్ఞో న వ॑గ్ంస॑గః॥ అ॒గ్నే పు॑రో రు॒రోజి॑థ॥ స॒ఖాయః॑ సం వః స॒మ్య॒జ్ఞమి॒షగ్న్
 సోమం॑ చా॒గ్నయే॑॥ వర్షి॑ష్ఠాయ క్షి॒తీనా॒మూర్జో నప్తే॑ సహస్వ॑తే॥ స॒గ్ంస॑మి॒ద్యువ॑సే
 వృ॒షన్నగ్నే॑ విశ్వా॒న్యర్య॑ ఆ ఇ॒డస్పదే॑ సమి॒ధ్యసే॑ స నో॒వసూ॑న్యా భ॒ర॥ ప్ర॒జాప॑తే స వేద
 సోమా॑పూషణే॒మౌ దే॒వౌ॥[64]

య॒జ్ఞమ॒మెర॑థి వృ॒షన్నే॒కాన్స॑ వి॒గ్ంశతి॑శ్చ॥2.6.11॥

ఉ॒శ॒న్తస్త్వా॑ హ॒వామ॑హ ఉ॒శ॒న్తః స॑మి॒ధీమ॑హి ఉ॒శ॒న్నశ॑త ఆ వ॒హ పి॒తృన్ హ॑విషే
 అ॒త్తపే॑॥ త్వగ్ం సోమ॑ ప్ర॒చికి॑తో మనీ॒షా త్వగ్ం ర॑జి॒ష్ఠమ॑ను నేషి ప॒న్థామ్ త॑వ ప్ర॒ణీతీ॑
 పి॒తరో న ఇ॒న్దో దే॒వేషు॑ రత్న॒మభ॑జన్త ధీ॒రాః॥ త్వయా॑ హి నః పి॒తరః॑ సోమ పూ॒ర్వే
 క॒ర్మాణి॑ చక్రుః ప॒వమా॑న ధీ॒రాః॥ వన్వ॑న్న॒వాతః॑ పరి॒ధీగ్ంర॑పోర్ణ వీ॒రేభి॑రశ్చై॒ర్వర్మ॑ఘ॒వా
 భ॒వా [65] నః॥ త్వగ్ం సోమ॑ పి॒తృభిః॑ సంవి॒దానో॑ను ద్యా॒వాపృ॑థివీ ఆ తత॑న్థ తస్మై త
 ఇ॒న్దో హ॑విషా విధేమ వ॒యగ్ స్వా॒మ ప॑త॒యో ర॒యాణా॑మ్॥ అ॒గ్నిష్వా॑త్తాః పి॒తర॑ ఏ॒హ
 గ॒చ్ఛత॑ సదః॒సదః॑ సదత సుప్ర॒ణీత॑యః॥ అ॒త్తా హ॑వీగ్ంషి ప్ర॒యతా॑ని బర్హి॒ష్ఠా
 ర॒యిగ్ం స॑ర్వవీ॒రం ద॑ధాతన॥ బర్హి॒షదః॑ పి॒తర॑ ఊ॒త్యర్వా॑గి॒మా వో హ॑వ్యా చ॒కృమా॑
 జు॒షధ్వ॑మ్ త ఆ గ॒తావ॑సా శం॒తమే॑నా॒థాసృ॑భ్యగ్ం [66] శం యో॒రర॑పో దధాత॥
 ఆ॒హం పి॒తృన్సృ॑న్విదత్రాగ్ం అవి॒థ్సి న॑పాతం చ వి॒క్రమ॑ణం చ వి॒ష్ణోః॥ బర్హి॒షదో యే
 స్వ॒ధయా॑ సుత॒స్య భ॑జన్త పి॒తృస్త॑ ఇహో॒కగ॑మి॒ష్ఠాః॥ ఉ॒పహూ॑తాః పి॒తరః॑ సోమ్యా॒సో
 బర్హి॒ష్యేషు॑ నిధి॒షు ప్రి॒యేషు॑ త ఆ గ॒మన్తు॑ త ఇహ శ్రు॒వన్త్వధి॑ బ్రు॒వన్తు॑ తే
 అ॒వన్త్వస్మాన్॑॥ ఉ॒దీర॑తామ॒వర॑ ఉ॒త్పరా॑స ఉ॒న్మధ్య॑మాః పి॒తరః॑ సోమ్యా॒సః॥ అ॒సుం [67]
 య ఈ॒యుర॑వృ॒కా ఋ॒తజ్ఞా॑స్తే నో॒వన్తు॑ పి॒తరో హ॑వేషు॥ ఇ॒దం పి॒తృభ్యో॑ నమో
 అ॒స్త్వద్య॑ యే పూ॒ర్వాసో॑ య ఉ॒పరా॑స ఈ॒యుః॥ యే పా॒ర్థివీ॑ ర॒జస్యా॑ నిష॒త్తా యే వా
 నూ॒నగ్ం సు॑వృ॒జనా॑సు విక్షు॥ అ॒ధా య॑థా నః పి॒తరః॑ పరా॒సః ప్ర॒త్నాసో॑ అ॒గ్న
 ఋ॒తమా॑శుషా॒ణాః॥ శుచీ॑ద॒యన్దీ॑ధి॒తిము॑క్తశా॒సః క్షా॑మా భి॒న్దన్తో॑ అ॒రుణీ॑రప వ్ర॒న్మ్॥

యదగ్నే [68] కవ్యవాహన పితౄన్ యక్ష్మతావృధః॥ ప్ర చ హవ్యాని వక్త్యసి దేవేభ్యశ్చ
 పితృభ్య ఆ॥ త్వమగ్ను ఈడితో జాతవేదో వాద్ధవ్యాని సురభీణి కృత్వా ప్రాదాః
 పితృభ్యః స్వధయా తే అక్షన్నద్ధి త్వం దేవ ప్రయతా హవీగ్ంషి॥ మాతలీ కప్తైర్యమో
 అజ్గిరోభిర్బ్రహస్పతిర్ముక్వభిర్వావృధానః॥ యాగ్ శ్చ దేవా వావృధుర్యే చ
 దేవాన్థాన్వహన్ యే స్వధయాన్యే మదన్తి॥ [69] ఇమం యమ ప్రస్తరమా హి
 సీదాజ్గిరోభిః పితృభిః సంవిదానః॥ ఆ త్వా మన్త్రాః కవిశస్తా వహన్తీన్వనా రాజన్ హవిషా
 మాదయస్వ॥ అజ్గిరోభిరా గహి యజ్ఞియేభిర్యమ పైరూపైరిహ మాదయస్వ॥
 వివస్వన్తగ్ం హువే యః పితా తేన్స్మిన్ యజ్ఞే బర్హిష్యా నిషద్య॥ అజ్గిరసో నః పితరో
 నవగ్వా అథర్వాణో భృగవః సోమ్యాసః॥ తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞియానామపి
 భద్రే సౌమనసే స్యామ॥[70]

భవాస్మభ్యమసుం యదగ్నే మదన్తి సౌమనస ఏకం చ॥2.6.12॥

సమిధశ్శక్తుషీ ప్రజాపతిరాజ్యం దేవస్య స్థ్యం బ్రహ్మవాదినోద్భిరగ్నేస్త్రయో మనుః పృథివ్యాః పశవోగ్గీధే దేవా వై
 యజ్ఞస్య యుక్తోశన్తస్వా ద్వాదశి॥12॥

సమిధోయాజ్య తస్మాన్నాభాగగ్ం హితమన్విత్యాహ ప్రజా వా ఆహిత్యాహ యుక్త్వా హి సప్తతిః॥70॥

సమిధస్సౌమనసే స్యామ॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి ద్వితీయకాణ్డే షష్ఠః ప్రశ్నః॥

॥ద్వితీయకాణ్డః సమాప్తః॥